

SEMPOZYUM TANITIMI:

*C.Ü. İlahiyat
Fakültesi Dergisi
XII/2 - 2008, 515-517*

Doğu-Batı İlişkisinin Entelektüel Boyutu Uluslararası İbn Rüşd Sempozyumu (9-11 Ekim 2008)

Şahban YILDIRIMER*

Öncelikle böyle bir konunun uluslar arası düzeyde ele alma girişiminin büyük bir özgüvenin işareti olduğunu, bunun gerçekleştirilmiş olmasını da büyük bir başarı olarak addetmek gerekir. Zira böyle kapsamlı programlar genellikle köklü Üniversiteler tarafından gerçekleştirilebilen faaliyetlerdir. Ayrıca ulaşımın çok da kolay olmadığı Sivas iline, hem konuşmacı hem de dinleyici olarak bu kadar çok akademisyenin ilgisi konunun önemini işareti olduğu kadar düzenleme kuruluna duyulan güvenin de bir eseridir.

Çok yönlü bir İslam bilgininin, farklı Üniversitelerden ve farklı disiplinlerden akademisyenlerce değerlendirilmiş olması konunun geniş yelpazede tartışılmasını sağlamıştır. Konunun XV oturumda onlarca bilim insanınca değerlendirmesinin sonunda, ikisi uluslar arası; dördü ulusal düzeyde olmak üzere altı katılımcının değerlendirme oturumundaki ifadeleri sempozyumun "uluslar arası" niteliğini doğrulamıştır.

Bu sempozyum hem Sivas ili hem Cumhuriyet Üniversitesi özellikle İlahiyat Fakültesi için büyük bir prestij sebebi olmuştur. Ayrıca kariyerlerinin ilk basamağındaki bazı akademisyenlere görüşlerini sunma fırsatının verilmiş olması iyi bir jest olmuştur.

Sunum esnasında konuşulamayan ya da sorulamayan birçok sorunun ikili görüşmelerde cevap bulması da çok verimli olmuştur.

* Dr., İslam Hukuku Uzmanı (Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni)
(sahban@maktob.com).

Tüm bildirimlerin özenle hazırlanmış olması takdir edilecek bir durumdur.

“Doğu ve Batı Arasında İbn Rüşd” başlıklı I.Oturum, iki yabancı konuk Oliver Leaman ve Hasan Hanefi ile felsefe camiasının yakından tanıdığı Mehmet Bayraktar’ın konuyu etraflıca değerlendirmeleri bu oturumun son derece hareketli ve zevkli olmasına neden oldu. Dinleyicilerden gelen yoğun sorular ve bunlara verilen cevaplar ilk oturumdan itibaren ortama bilimsel bir havanın hakim olmasına neden olmuştur.

“İbn Rüşd’ün Yaşadığı Ortam ve Zihniyet Dünyası” başlıklı II. Oturumda, Endülüs konusunda uzmanlığı ile tanınan Mehmet Özdemir ve diğer katılımcılar, İslam kültür ve medeniyeti açısından son derece önemli olan bu coğrafyanın Doğu dünyası için olduğu kadar Batı dünyası açısından da önemine vurgu yaptılar.

“Felsefe-Din İlişkisi” başlıklı III. Oturumda ulaşılan önemli sonuçlardan birisi de şu olmuştur. İbn Rüşd, felsefe- din uzlaşmasını gerçekleştirebilmiş bir İslam bilginidir. Oysa din ile felsefenin uzlaşabilmesi konusu sık tartışılan konulardandır.

“Dini Nassların Te’vili” başlıklı VII. Oturumda ulaşılan en önemli sonuçlardan birisi de İbn Rüşd düşüncesine göre; sufünün deruni bilgisinden çok akılla elde edilen bilgiye önem verilmesi gerektiğidir. Zira Kur’an akılla düşünmeye önem vermiştir. Bundan dolayı İbn Rüşd burhan ehlini daha çok önemsemiştir.

“ Metafizik” başlıklı X. Oturumda en çok dikkatimizi çeken “İbn Rüşd ve Tanrı’nın Tikellere Dair Bilgisi” isimli tebliğ olmuştur. Konuşmacı Hülya Yaldırır sade ve anlaşılır bir dille sunumunu gerçekleştirmiştir. İlahi bilginin insani bilgiden farklı olduğu ortak noktanın sadece isim olduğunu vurguladı. Ayrıca konuyu “Allah’ın bilgisinin objesi, Allah’ın bilgisinin tabiatı ve Allah’ın bilgisinin tarzı” şeklinde sunması, konunun daha iyi anlaşılması ve kalıcı olmasını sağlamıştır.

“İslam Hukuku ve Felsefesi” başlıklı XII. Oturumda İbn Rüşd filozof kimliğine zaman zaman atıf yapılmış bütünüyle onun hukukçu yönü üzerinde durulmuştur. Hukukçu yönüyle devlet memuru olarak baş yargıçlık (Kadı’l- Kudât) yapmıştır. Konuşmacılara göre İbn Rüşd, İslam hukukçularının “teabbudi” olarak değerlendirdikleri bazı konuların “ta’lili” olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca fıkhıya göre felsefeyi değerlendirmiştir. Usûlde ise delil merkezli mütekellimin metodunu kullanmıştır. Cezaların teşrii hikmetine yer vermemiştir. Mezhepler konusunda tarafsız bir yaklaşım sergilemiştir.

Bu oturumda sunumların çok kısa başlıklar halinde yapılmış olması ve bu sunumların müzakeresine yeterli zaman tanınmamış olması istenilen verimliliğe ulaşmaya engel olmuştur. *Bidayet'ül-Müctehit*.. isimli eserinin etrafında dönen bir değerlendirmeye gidilmiş olmasının bir eksiklik olduğunu kabul etmek gerekir.

"Tıp" başlıklı XV. Oturumda bu çok yönlü bilim insanının tıba dair görüşleri tartışıldı. Bu konudaki görüşleri son derece ilgi çekiciydi. Örneğin ona göre suda boğulan bir kimsenin hemen defnedilmemesi gerekir. Çünkü onun tekrar yaşama dönme ihtimali vardır. Konuyu tartışan doktorlar bu görüşün günümüzde de varlığına işaret ettiler. Ancak konuya ilgi duyan tıpçıların sayıca azlığı sitemlere sebep olmuştur.

Oliver Leaman'ın ikili konuşmalarındaki sıcak yaklaşımı ve mütevazı giyimi ile Hasan Abdullatif eş-Şafii'nin Değerlendirme oturumundaki duygusal konuşması iyi bir hatıra olarak hafızalarda kalmıştır.

Öncesini saymazsak, üç günlük program esnasında tertip heyetinin olağanüstü fedakârlığı takdire değerdi. Fiziki ortamın aynı anda ikiden fazla oturuma elverişli olarak düzenlenmiş olması ve teknik donanımın düzenli işleyişi kutlanacak bir durumdur. Ayrıca akşam yemeğinden sonra çay ve kahve faslında Mahmut Kaya'nın eşsiz esprileri çok keyif verici olmuştur. Tertip heyetine şükranlarımı sunarken tebliğlerin yayınlanmasını sabırsızlıkla beklediğimi vurgulamak isterim.